

MIELI 1

2. PSYKOLOGIA TIETEENÄ

ARKITIETO JA TIETEELLINEN TIETO

Arkitieto	Tieteellinen tieto
<p>perustuu</p> <ul style="list-style-type: none">• omiin kokemuksiin• havaintoihin• uskomuksiin• auktoriteetin sanaan• kuulopuheisiin	<p>tietoa hankitaan ja testataan tutkimusmenetelmien avulla</p>
<p>päätely perustuu automaattiseen ja eitiotoiseen tiedonkäsittelyyn</p>	<p>päätely</p> <ul style="list-style-type: none">• loogista ja järkiperaistä• perustuu tietoiseen tiedonkäsittelyyn
<p>tilannesidonnaista: joustavaa ja nopeaa</p>	<p>saavutetaan hitaasti: koulutuksen merkitys</p>

TIETEELLISEN TIEDON TUNTOMERKIT

- **Koeteltavuus:** tutkitaan ja koetellaan empiirisesti
- **Objektiivisuus:** ei riipu tutkijasta
- **Julkisuus:** kaikkien saatavilla
- **Toistettavuus**
- **Yleistettävyys:** yleiset säännönmukaisuudet maailmassa
- **Itseäänkorjaavuus:** uusi tutkimustulos vahvistaa tietoa tai kumoaa sen

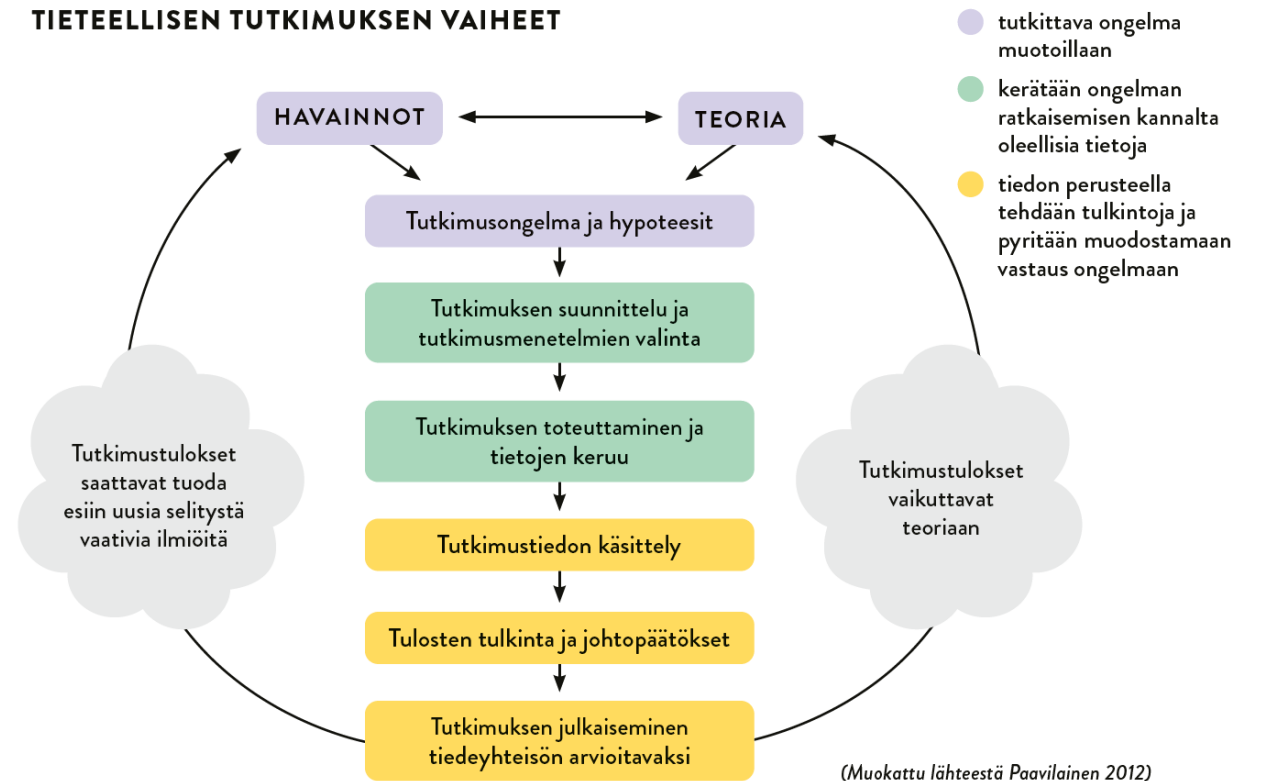
TIETEELLISEN TUTKIMUKSEN PROSESSI

Tieteellinen tutkimus:

1. muotoillaan ongelma ja muodostetaan hypoteesi
2. kerätään oleellista tietoa
3. tehdään tulkintoja, muodostetaan vastaus ongelmaan

TIETEELLISEN TUTKIMUKSEN VAIHEET

TIETEELLISEN TUTKIMUKSEN VAIHEET

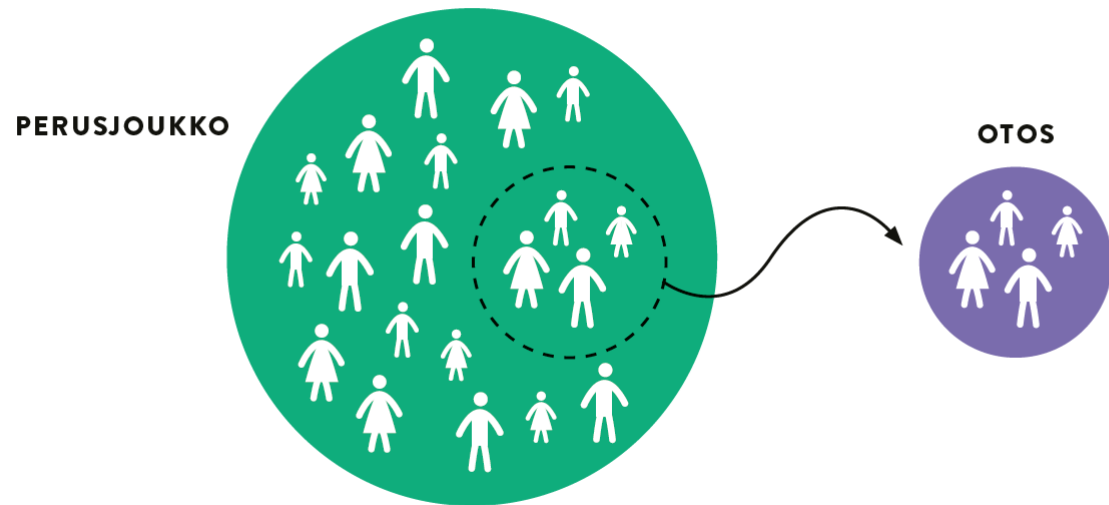
TUTKITTAVAN ONGELMAN MUOTOILEMINEN

- **Tutkimusongelma** = kysymys, johon tutkimuksessa haetaan vastausta
- Tutkija perehtyy **aiempaan tutkimukseen ja teoriaan.**
- **Teoria** = tarkka selitysmalli tutkittavasta ilmiöstä
- **Hypoteesi** = oletamus tai ehdotus tutkimuksen tuloksesta
- **Tutkimusmenetelmä** = tapa, jolla tutkimus toteutetaan ja siinä kerättyä tietoa käsitellään
- Tutkimusmenetelmät :
 1. kokeellinen
 2. ei-kokeellinen

TUTKIMUKSEN PERUSJOUKKO JA OTOS

- **Perusjoukko** = populaatio
 - se väestön osa, johon tulos halutaan yleistää
- **Otos** = perusjoukosta valittu joukko
 - merkittävästi pienempi mutta samanlainen kuin perusjoukko

OTOKSEN PITÄÄ KUVATA RIITTÄVÄN HYVIN PERUSJOUKKOJA

OTOKSEN JA PERUSJOUKON MERKITYS TUTKIMUKSEN ARVIOINNISSA

- Otoksen tulisi olla **edustava**.
- Edustava otos kuvastaa perusjoukkoa, johon tutkimustulokset halutaan **yleistää**.
 - kattaa maantieteellisesti perusjoukon
 - ottaa huomioon sukupuoli-ikäkauman
- Liian pieni otos voi johtaa vääriin johtopäätöksiin.

OTOKSEN JA PERUSJOUKON MERKITYS TUTKIMUKSEN ARVIOINNISSA: WEIRD-ILMIÖ

- **WEIRD-ilmiö** = tutkimustietoa on kerätty vain tietyistä **kulttuuriympäristöistä**, pääasiassa Pohjois-Amerikasta ja Euroopasta.
- Ongelmia:
 - Onko otos tarpeeksi **edustava** suhteessa perusjoukkoon?
 - Voidaanko sen perusteella tehdä esimerkiksi maailmanlaajuisia **yleistyksiä**?

TULOKSET JA NIISTÄ TEHDYT JOHTOPÄÄTÖKSET

- Tutkimusaineisto käsitellään **järjestelmällisesti** ja sen perusteella saadaan tulokset.
- **Tutkimustulos** vastaa tutkimusongelmaan.
- Toteutuvatko hypoteesit?
- **Johtopäätökset** = tulosten merkitystä arvioidaan
 - Kuinka kyseisiä tuloksia voitaisiin hyödyntää käytännössä ja auttaa ihmisiä?

PSYKOLOGISEN TUTKIMUKSEN EETTISET PERIAATTEET

Psykologista tutkimusta koskevat eettiset periaatteet:

- 1 Tutkittavan itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen
- 2 Vahingoittamisen välttäminen
- 3 Yksityisyys ja tietosuoja

Keskeisiä menettelyjä ovat:

- suostumuksen pyytäminen
- vapaaehtoisuus
- tutkittavien harhaanjohtamisen välttäminen
- mahdollisuus keskeyttää tutkimus
- psyykkisen tai fyysisen vahingoittamisen minimointi
- henkilöllisyyden suojeleminen
- luvan pyytäminen tulosten julkaisuun
- jälkihoito tarvittaessa

ELÄIMET PSYKOLOGIAN TUTKIMUKSISSA

- **Eläintutkimus**

- aivojen, hormonien ja geenien toiminta
- olosuhteet epäeettisiä ihmisille

- Eläinten käyttö: **tutkimuseettiset periaatteet**

- **Eläinetiikan** näkökulmasta eläintutkimukset ovat usein epäeettisiä eläimille.